

Drogues i presó

Mesures de seguretat i salut mental

BUTLLETÍ DE DIFUSIÓ DE RECERQUES

INVESTIBREU

Presentació

Les investigacions que presentem a continuació han rebut el suport econòmic del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (CEJFE) a través de la convocatòria pública anual d'Ajuts a la Recerca.

En la primera de les recerques es fa una anàlisi de la fiabilitat i de la validesa de l'escala EuropASI, adaptació europea de l'*Addiction Severity Index* (ASI), així com d'algunes de les seves utilitats com instrument per valorar la gravetat de la drogodependència dels interns a les presons catalanes i orientar el seu tractament. També es proposa la seva utilització conjuntament amb altres dos instruments que mesuren, respectivament, la motivació i predisposició al tractament i la qualitat de vida relacionada amb la salut.

La segona investigació que es presenta constata que la persona sotmesa a una mesura de seguretat en un centre psiquiàtric compleix adequadament la mesura imposada pel jutge. A més, es fa palès que l'entorn sanitari facilita més que el penitenciari la relació amb l'entorn comunitari i la continuïtat posterior del tractament en els recursos comunitaris de les persones que han estat sota aquesta mesura.

Els temes relacionats amb la salut de les persones sotmeses a mesures penals constitueixen una prioritat en les línies d'investigació i acció del CEJFE, treba-

Presentación

Las investigaciones que presentamos a continuación han recibido el soporte económico del Centro d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (CEJFE) a través de la convocatoria pública anual de Ayudas a la Investigación.

En la primera de las investigaciones se hace un análisis de la fiabilidad y de la validez de la escala EuropASI, adaptación europea de la *Addiction Severity Index* (ASI), así como algunas de sus utilidades como instrumento para valorar la gravedad de la drogodependencia de los internos en las cárceles catalanas y orientar su tratamiento. También se propone su utilización conjuntamente con otros dos instrumentos que miden, respectivamente, la motivación y la predisposición al tratamiento y la calidad de vida relacionada con la salud.

La segunda investigación que se presenta constata que la persona sometida a una medida de seguridad en un centro psiquiátrico cumple adecuadamente la medida impuesta por el juez. Además, se hace evidente que en el entorno sanitario se facilita más que en el penitenciario la relación con el contexto comunitario y la continuidad posterior del tratamiento en los recursos comunitarios de las personas que han estado bajo esta medida.

Los temas relacionados con la salud de las personas que están sometidas a medidas penales cons-

llades i pactades amb la Secretaria de Serveis Penitenciaris, Rehabilitació i Justícia Juvenil del Departament de Justícia. En aquest sentit, la difusió dels resultats és una de les estratègies per incentivar noves propostes de recerca que millorin la intervenció en aquests àmbits.

Validació i Adaptació de l'Europasi (Índex Europeu de la Severitat de l'Addicció) i traducció, validació i adaptació de la versió catalana del ASI – Penal en la població penitenciària catalana

Autors: F. Xavier Roca i Tutusaus;
J. Ricardo Sanchis Mir

Introducció

Aquesta investigació té com a finalitat la validació per a la seva aplicació als interns de les presons catalanes de l'EuropASI, adaptació europea de l'ASI, així com la traducció i adaptació del seu mòdul de criminalitat (ASI-C). L'EuropASI és un referent en la valoració de la gravetat de l'addicció i la seva validació al nostre context no s'ha fet fins a la data.

Una de les utilitats de l'EuropASI en l'àmbit penitenciari és que permet emprar instruments que ja existeixen en altres àmbits del tractament de les addiccions i facilita la comparació de resultats, així com la col·laboració en treballs interdepartamentals (per exemple, entre Salut i Justícia).

En aquesta investigació s'ha fet una revisió dels principals treballs relacionats amb l'EuropASI i s'ha aplicat aquest instrument en una mostra de 49 interns dels DAE (Departament d'Atenció Especialitzada) del Centre Penitenciari Quatre Camins i del Centre Penitenciari Brians 2. Per completar la investigació s'ha relacionat la valoració de la gravetat de l'addicció en interns a presó que proporciona l'EuropASI amb dos constructes que tenen una gran rellevància en el tractament tant de la conducta delictiva com a addictiva: la preparació o disposició per al tractament, valorada amb les escales CMR-versió presó i la valoració de la qualitat de vida relacionada amb la salut, mesurada amb l'escala TECVASP. Es proposa la utilització dels tres instruments com una bateria de valoració i seguiment del tractament de la drogodependència en interns a presó.

tituyen una prioridad en las líneas de investigación y acción del CEJFE, trabajadas y pactadas con la Secretaria de Servicios Penitenciarios, Rehabilitación y Justicia Juvenil del Departamento de Justicia. En este sentido, la difusión de los resultados es una de las estrategias para incentivar nuevas propuestas de investigación que mejoren la intervención en estos ámbitos.

Validación y Adaptación del Europasi (Índice Europeo de la Severidad de la Adicción) y traducción, validación y adaptación de la versión catalana del ASI-Penal en la población penitenciaria catalana

Autores: F. Xavier Roca i Tutusaus;
J. Ricardo Sanchis Mir

Introducción

Esta investigación tiene como finalidad la validación para la aplicación a los internos de las prisiones catalanas del EuropASI, adaptación europea del ASI, así como la traducción y la adaptación de su módulo de criminalidad (ASI-C). El EuropASI es un referente en la valoración de la gravedad de la adicción y su validación a nuestro contexto no se había realizado hasta el momento.

Una de las utilidades del EuropASI en el ámbito penitenciario es que permite utilizar instrumentos que ya existen en otros ámbitos del tratamiento de las adicciones y facilita la comparación de otros resultados, así como la colaboración en trabajos interdepartamentales (por ejemplo, entre Salud y Justicia).

En esta investigación se ha realizado una revisión de los principales trabajos relacionados con el EuropASI y se ha aplicado este instrumento en una muestra de 49 internos de los DAE (Departamento de Atención Especializada) del Centro Penitenciarios Quatre Camins y del Centro Penitenciario Brians 2. Para completar la investigación se ha relacionado la valoración de la gravedad de la adicción de internos a prisión que proporciona el EuropASI con dos *constructos* que tienen una gran relevancia en el tratamiento tanto de la conducta delictiva como adictiva: la preparación o disposición para el tratamiento, valorada con escalas CMR-versión prisión y la valoración de la calidad de vida relacionada con la salud, medida con la escala TECVASP. Se propone la utilización de los tres instrumentos como una batería de valoración y seguimiento del tratamiento de la drogodependencia en internos en prisión.

Objectius

Aquesta investigació té com objectius els següents:

1. Validar i adaptar l'índex Europeu de la Severitat de l'Addicció (EuropASI) en una mostra d'interns drogoaddictes
2. Traduir al català i a l'espanyol i fer l'adaptació al nostre medi de l'apartat ASI Penal no disponible en el nostre país.
3. Facilitar als professionals de l'àmbit penitenciari un instrument vàlid i fiable, a nivell internacional, per a l'avaluació de programes i per al tractament dels interns.

Metodologia

1. L'adaptació de la versió castellana de l'ASI a l'àmbit penitenciari s'ha dut a terme independentment per part de cada un dels investigadors.
2. La traducció de l'ASI Penal també s'ha fet de manera independent per part dels dos investigadors i posteriorment s'han contrastat i consensuat ambdues versions.
3. S'ha aplicat a la mostra de 49 interns dels DAE les següents escales:
 - a) Índex Europeu de Gravetat de l'Addicció (EuropASI)
 - b) Índex de gravetat de l'addicció - criminalitat (*Addiction Severity Index - Crime, ASI-C*)
 - c) Escala de Circumstàncies, motivació i preparació per al tractament de l'abús de substàncies - Versió tractament a presó (CMR-presó) (CMRS)
 - d) Test per a l'Avaluació de la Qualitat de Vida en Addictes a Substàncies Psicoactives (TECVASP)
4. S'ha comprovat en la mostra obtinguda la consistència interna.
5. S'ha avaluat la relació entre els ítems i la valoració global de cada escala i de la valoració global.
6. S'ha comparat els resultats de les proves amb diferents variables penals i penitenciàries.

Objetivos:

Esta investigación tiene como objetivos los siguientes:

1. Validar y adaptar el índice Europeo de la Severidad de la adicción (EuropASI) en una muestra de internos drogadictos.
2. Traducir al catalán y al español y hacer la adaptación a nuestro medio del apartado ASI Penal no disponible en nuestro país.
3. Facilitar a los profesionales del ámbito penitenciario un instrumento válido y fiable, a nivel internacional, para la evaluación de programas y para el tratamiento de los internos.

Metodología

1. La adaptación de la versión castellana del ASI en el ámbito penitenciario se ha llevado a cabo independientemente por cada uno de los investigadores.
2. La traducción del ASI Penal también se ha hecho de manera independiente por parte de los dos investigadores y posteriormente se ha contrastado y consensuado ambas versiones.
3. Se ha aplicado a la muestra de 49 internos de los DAE las siguientes escalas:
 - a) Índice Europeo de Gravedad de la Adicción (EuropASI)
 - b) Índice de gravedad de la adicción -criminalidad (*Addiction Severity Index-Crime, ASI-C*)
 - c) Escala de Circunstancias, motivación y preparación para el tratamiento del abuso de sustancias -Versión tratamiento en prisión- (CMR-prisión) (CMRS)
 - d) Test para la Evaluación de la Calidad de Vida en Adictos a Sustancias Psicoactivas (TECVASP)
4. Se ha comprobado en la muestra obtenida la consistencia interna.
5. Se ha evaluado la relación entre los ítems y la valoración global de cada escala y de la valoración global.
6. Se han comparado los resultados de las pruebas con diferentes variables penales y penitenciarias.

Resultats obtinguts

Els resultats obtinguts en relació amb la consistència de les escales de l'EuropASI han estat una mica inferiors als d'altres investigacions, ja que sols l'escala de salut i la d'alcohol mostren un alfa de Cronbach per sobre de 0,60. Tot i amb això, les altres escales es queden ben a prop i la mitjana de tota l'entrevista és superior (0,6173), dada que es pot considerar relativament bona, sobretot degut a què la mostra no era nombrosa.

Dades de la consistència interna de les àrees de l'EuropASI

	Mitjana de la Escala la subescala	Variació de la Escala sense la subescala	Correlació entre la subescala i el Total	Alpha sense la subescala
EuropASI SALUT	39,77	52,97	0,22	0,62
EuropASI DROGA	36,64	57,34	0,35	0,58
EuropASI ALCOHOL	39,02	57,50	0,14	0,64
EuropASI LABORAL	38,64	54,60	0,36	0,57
EuropASI LEGAL	38,46	54,73	0,38	0,57
EuropASI SOCIAL	38,84	51,08	0,46	0,54
EuropASI PSIQUIÀTRIC	39,28	52,94	0,44	0,55
ASI CRIMINAL	38,41	55,56	0,28	0,59

Amb relació a les correlacions entre les escales de l'EuropASI, la majoria de correlacions entre totes elles són de moderades a baixes, excepte les següents correlacions positives significatives: 1) Estat Psiquiàtric, Consum d'Alcohol i Consum de drogues, relació que reflexa l'alta comorbiditat que existeix entre els trastorns mentals i el consum de drogues i alcohol, 2) Legal i Laboral, expressió de les dificultats que manifesten els interns dels centres penitenciaris en relació amb aquests temes, 3) Consum d'alcohol i Social mostrant la gran relació entre les dues àrees, i 4) Legal i ASI-C, fet que confirma la relació que esperàvem entre ambdues escales pel seu contingut.

Resultados obtenidos

Los resultados obtenidos en relación con la consistencia de las escalas del EuropASI han estado inferiores a otras investigaciones, ya que solo la escala de salud y alcohol muestra un alfa de Cronbach superior a 0,60. A pesar de esto, las otras escalas se quedan cercanas y la media de toda la entrevista es superior a (0,6173), dato que se puede considerar relativamente bueno, sobretodo debido a que la muestra no era numerosa.

En relación a las correlaciones entre las escalas del EuropASI, la mayoría de correlaciones entre todas ellas son de moderadas a bajas, excepto las siguientes correlaciones positivas significativas: 1) Estado Psiquiátrico, Consumo de Alcohol y consumo de drogas, relación que refleja la alta comorbilidad que existe entre los trastornos mentales y el consumo de drogas y Alcohol, 2) Legal y Laboral, expresión de las dificultades que manifiestan los internos de los centros penitenciarios en relación con estos temas, 3) Consumo de alcohol y Social mostrando la gran relación entre las dos áreas, y 4) Legal y ASI-C, hecho que confirma la relación que esperábamos entre ambas escalas por su contenido.

Correlacions entre les diferents escales de l'EuropASI i l'ASI-C

	Salut	Drogues	Alcohol	Laboral	Legal	Social	Psiqu.	ASI-C
EuropASI - Salut	1,000							
EuropASI - Drogues	-,004	1,000						
EuropASI - Alcohol	-,138	,393*	1,000					
EuropASI - Laboral	,121	,226	,087	1,000				
EuropASI - Legal	,245	,161	-,127	,330*	1,000			
EuropASI - Social	,264	,078	,359*	,072	,282	1,000		
EuropASI - Psiquiàtric	,277	,386*	,151	,246	,190	,313	1,000	
Asi - Criminal	,146	,055	-,080	,289	,394*	,233	,088	1,000

* Correlació significativa (p>0.05).

** Correlació significativa (p>0.01).

* Correlación significativa (p>0.05).

** Correlación significativa (p>0.01).

En resum, els resultats de la nostra investigació ens porta a concloure que l'EuropASI (amb la incorporació de l'ASI Criminal) es mostra com un instrument útil, vàlid i fiable, que pot facilitar la valoració dels casos que dependència a drogues en el context penitenciar i que juntament amb la CMR-vp i la TECVAP ens proporciona:

1. Una primera discriminació d'aquells interns que necessiten tractament de manera prioritària.
2. Un perfil en les set àrees que orientarien el tipus de tractament més adequat i amb informació d'utilitat perquè els professionals especialitzats puguin fer la intervenció adequada a cada cas.
3. Una valoració de la motivació i predisposició per al tractament que ajudaria a prioritzar aquells interns que realment estiguin en el moment adequat per aprofitar el tractament.
4. Una primera valoració de la qualitat de vida relacionada amb la salut dels interns, amb el seu seguiment mitjançant mesures repetides que ens informaria sobre l'impacte del tractament sobre aquesta qualitat de vida(?)
5. Un seguiment de l'evolució del tractament en les àrees de l'ASI que serviria per valorar els seus efectes, realitzar un pronòstic dels seus resultats i planificar l'atenció post-tractament.

En resumen, los resultados de nuestra investigación nos llevan a concluir que el EuropASI (con la incorporación del ASI Criminal) se muestra como un instrumento útil, válido y fiable, que puede facilitar la valoración de los casos que dependencia a drogas en el contexto penitenciario y que juntamente con la CMR-vp y la TECVAP nos proporciona:

1. Una primera discriminación de aquellos internos que necesitan tratamiento de una manera prioritaria.
2. Un perfil en las siete áreas que orientan el tipo de tratamiento más adecuado y con información de utilidad para que los profesionales especializados puedan hacer la intervención adecuada en cada caso.
3. Una valoración de la motivación y predisposición para el tratamiento que ayudaría a priorizar aquellos internos que realmente estén en el momento adecuado para aprovechar el tratamiento.
4. Una primera valoración de la calidad de vida relacionada con la salud de los internos, con el seguimiento mediante medidas repetidas que nos informarían sobre el impacto del tratamiento sobre esta calidad de vida.
5. Un seguimiento de la evolución del tratamiento en las áreas del ASI que serviría para valorar sus efectos, realizar un pronóstico de sus resultados y planificar la atención post-tratamiento.

Les mesures de seguretat privatives de llibertat en centres psiquiàtrics a Catalunya.

Autores: Nuria López Guillen;
Pilar Murillo López

Introducció

La finalitat d'aquesta recerca és conèixer la realitat social, sanitària i penal de les persones que tenen atorgada una mesura de seguretat d'internament en centre psiquiàtric civil, així com senyalar els diferents reptes amb què es troben els àmbits judicial i sanitari en la gestió i seguiment d'una mesura de seguretat.

Les mesures de seguretat estan regulades als articles 95 i següents del Codi Penal. Es poden imposar pel jutge o tribunal, amb els informes previs que considerin necessaris, quan concorrin les següents circumstàncies :

- Que el fet comès sigui delictes
- Que del fet i les circumstàncies personals del subjecte es pugui deduir la possibilitat de comissió de nous delictes.

Es tracta així d'un internament motivat per la comissió d'un delictes pel qual s'aplica una mesura de seguretat d'internament d'acord a aquesta perillositat.

La recerca s'ha concretat en quatre àmbits:

- Detectar si l'àmbit sanitari és una resposta adequada per al compliment d'una mesura de seguretat.
- Detectar si el compliment d'una *mesura de seguretat en centre psiquiàtric civil* permet i/o afavoreix el contacte amb l'entorn i recursos comunitaris, facilitant així el procés de reinserció.
- Detectar si el compliment en *centre psiquiàtric civil* facilita que la persona, una vegada finalitzat el compliment de la mesura, continuï mantenint el tractament en salut mental de forma ambulatoria.
- Permetre una reflexió sobre les actuacions necessàries per tal d'abordar aquesta realitat des dels diferents àmbits (judicial i sanitari) que intervenen .

Las medidas de seguridad privativas de libertad en centros psiquiátricos en Catalunya.

(Autores: Nuria López Guillen;
Pilar Murillo López)

Introducción

La finalidad de esta investigación es conocer la realidad social, sanitaria y penal de las personas que tienen otorgada una medida de seguridad de internamiento en centro psiquiátrico civil, así como señalar los diferentes retos con qué se encuentran los ámbitos judicial y sanitario en la gestión y seguimiento de una medida de seguridad.

Las medidas de seguridad están reguladas en los artículos 95 y siguientes del Código Penal. Se pueden imponer por el juez o tribunal, con los informes previos que consideren necesarios, cuando concurren las siguientes circunstancias:

- Que el hecho cometido sea delito.
- Que del hecho y las circunstancias personales del sujeto se pueda deducir la posibilidad de comisión de nuevos delitos.

Se trata así de un internamiento motivado por la comisión de un delito por el cuál se aplica una medida de seguridad de internamiento de acuerdo con esta peligrosidad.

La investigación se concreta en cuatro ámbitos:

- Detectar si el ámbito sanitario es una respuesta adecuada para el cumplimiento de una medida de seguridad.
- Detectar si el cumplimiento de una medida de seguridad en centro psiquiátrico civil permite y/o favorece el contacto con el entorno y recursos comunitarios, facilitando así el proceso de reinserción.
- Detectar si el cumplimiento en centro psiquiátrico civil facilita que la persona, una vez finalizado el cumplimiento de la medida, continúe manteniendo el tratamiento en salud mental de forma ambulatoria.
- Permitir una reflexión sobre las actuaciones necesarias con el fin de abordar esta realidad desde los diferentes ámbitos (judicial y sanitario) que intervienen.

Objectius

L'objectiu principal d'aquesta investigació és quantificar el nombre de *mesures de seguretat d'internament en centre psiquiàtric* a Catalunya per problemàtica de salut mental atorgades i finalitzades a Catalunya durant els anys 2004, 2005, 2006 i 2007 i descriure el perfil personal, sanitari i penal d'aquestes persones.

Els objectius específics que ens hem marcat han estat:

- Identificar els elements que afavoreixen el procés de reinserció de les persones ingressades en centres psiquiàtrics.
- Quantificar les mesures que durant el compliment han tingut una evolució favorable, d'estancament o desfavorable.
- Quantificar el nombre de persones que, un cop han finalitzat el compliment de la mesura de seguretat, han continuat vinculades ambulatoriament a la xarxa de salut mental.
- Verificar si la finalitat de la mesura de seguretat s'ha complert en els termes de disminució de perillositat i reincidència durant el període d'estudi.

Metodologia

Les dades utilitzades en la recerca quantitativa són secundàries, obtingudes de les següents fonts :

- SIJJ (Sistema Informàtic de Justícia Juvenil). Aquest és el sistema a partir del qual l'Administració gestiona els expedients d'execució de les mesures penals a la comunitat...
- Expedients físics de les persones de la mostra objecte d'estudi, on es troba el testimoni de la sentència, informe metge forense i tota la informació complementària de tipus social, personal, sanitària i penal que no queda recollida en la base informàtica.
- SIPC (Sistema Informàtic Penitenciari Català) on es recull la informació referent als antecedents penitenciaris i/o ingressos posteriors a la finalització de la mesura.

Objetivos

El objetivo principal de esta investigación es cuantificar el número de medidas de seguridad de internamiento en centro psiquiátrico en Cataluña por problemática de salud mental otorgadas y finalizadas en Cataluña durante los años 2004, 2005, 2006 y 2007 y describir el perfil personal, sanitario y penal de estas personas.

Los objetivos específicos que nos hemos marcado han sido:

- Identificar los elementos que favorecen el proceso de reinserción de las personas ingresadas en centros psiquiátricos.
- Cuantificar las medidas que durante el cumplimiento han tenido una evolución favorable, de estancamiento o desfavorable.
- Cuantificar el número de personas que, una vez han finalizado el cumplimiento de la medida de seguridad, han continuado vinculadas ambulatoriamente a la red de salud mental.
- Verificar si la finalidad de la medida de seguridad se ha cumplido en los términos de disminución de peligrosidad y reincidencia durante el periodo de estudio.

Metodología

Los datos utilizados en la búsqueda cuantitativa son secundarios, obtenidos de las siguientes fuentes:

- SIJJ (Sistema Informático de Justicia Juvenil). Este es el sistema a partir del cual la Administración gestiona los expedientes de ejecución de las medidas penales a la comunidad...
- Expedientes físicos de las personas de la muestra objeto de estudio, donde se encuentra el testigo de la sentencia, informe médico forense y toda la información complementaria de tipo social, personal, sanitaria y penal que no queda recogida en la base informática.
- SIPC (Sistema Informático Penitenciario Catalán) donde se recoge la información en lo referente a los antecedentes penitenciaris y/o ingresos posteriores a la finalización de la medida.

- Informació facilitada per la direcció d'alguns centres sanitaris.
- Informació facilitada pels treballadors socials del SEMPA (Servei d'Execució de Mesures Penals Alternatives) i els delegats judicials de l'I-ReS (Institut de Reinserció Social i entitat a qui el Departament de Justícia encomana el seguiment de les mesures penals a la comunitat).

L'àmbit territorial ha estat Catalunya. L'univers ha estat les mesures de seguretat d'internament en centre psiquiàtric oficiades al Departament de Justícia des de l'1 de gener de 2004 i finalitzades abans del 31 de desembre de 2007, i les mesures de seguretat d'internament en Centre Psiquiàtric substituïdes durant el mateix període, sent l'Univers de 152 mesures.

La mostra d'estudi ha estat de 101 mesures establint com a criteri de selecció que fossin mesures amb un temps mínim imposat de sis mesos de compliment.

Resultats obtinguts

La persona sotmesa a una mesura de seguretat en centre psiquiàtric presenta majoritàriament el següent perfil :

Home entre 31 i 40 anys, de nacionalitat espanyola amb nucli de convivència habitual en família d'origen.

Sense antecedents penitenciaris, el delictes principal de la pena base objecte de la mesura de seguretat és contra les persones. El temps de mesura imposat ha estat entre sis i divuit mesos en un 64,4%. (Cal tenir en compte que per l'estudi es van desestimar els casos inferiors a 6 mesos).

La resolució judicial ha estat condemnatòria en un 79,2% dels casos. L'absolució s'ha donat en quasi un 20%.

Respecte a l'ordre d'allunyament, s'ha imposat en un 28% de casos. Quan ha estat imposada, en un 55 % de casos ha estat vers la família d'origen.

- Información facilitada por la dirección de algunos centros sanitarios.
- Información facilitada por los trabajadores sociales del SEMPA (Servicio de Ejecución de Medidas Penales alternativas) y los delegados judiciales del IRES (Instituto de Reinserción Social y entidad a quien el Departamento de Justicia encomienda el seguimiento de las medidas penales a la comunidad).

El ámbito territorial ha sido Cataluña. El universo ha sido las medidas de seguridad de internamiento en centro psiquiátrico oficiado al Departamento de Justicia desde el 1 de enero de 2004 y finalizado antes del 31 de diciembre de 2007, y las medidas de seguridad de internamiento en Centro Psiquiátrico sustituidas durante el mismo periodo, siendo el Universo de 152 medidas.

La muestra de estudio ha sido de 101 medidas estableciendo como criterio de selección que fueran medidas con un tiempo mínimo impuesto de seis meses de cumplimiento.

Resultados obtenidos

La persona sometida a una medida de seguridad en centro psiquiátrico presenta mayoritariamente el siguiente perfil:

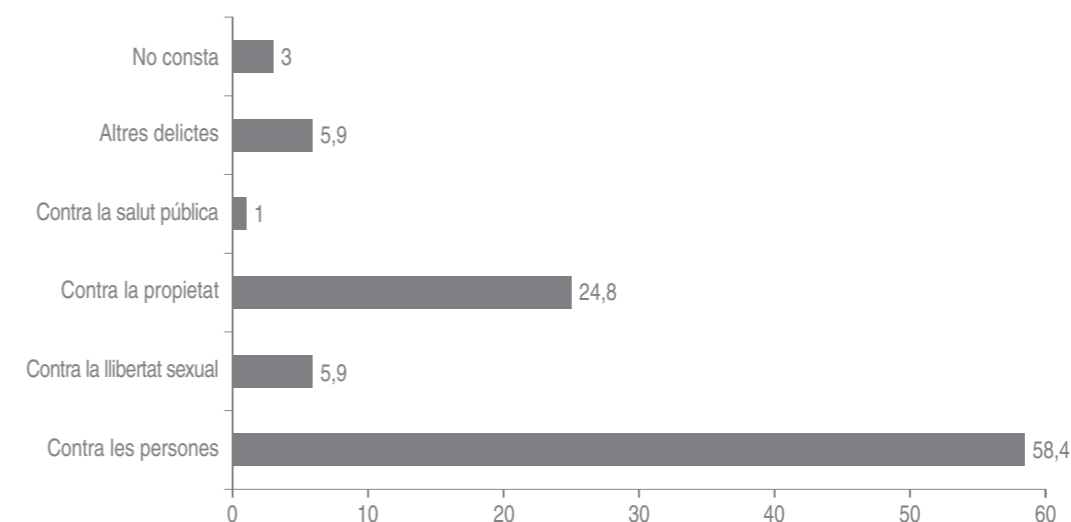
Hombre entre 31 y 40 años, de nacionalidad española con núcleo de convivencia habitual en familia de origen.

Sin antecedentes penitenciarios, el delito principal de la pena base objeto de la medida de seguridad es contra las personas. El tiempo de medida impuesto ha sido entre seis y dieciocho meses en un 64,4%. (Hace falta tener en cuenta que para el estudio se desestimaron los casos inferiores a 6 meses).

La resolución judicial ha sido condenatoria en un 79,2% de los casos. La absolución se ha dado en casi un 20%.

En cuanto a la orden de alejamiento, se ha impuesto en un 28% de casos. Cuando ha sido impuesta, en un 55 % de casos ha sido con respecto a la familia de origen.

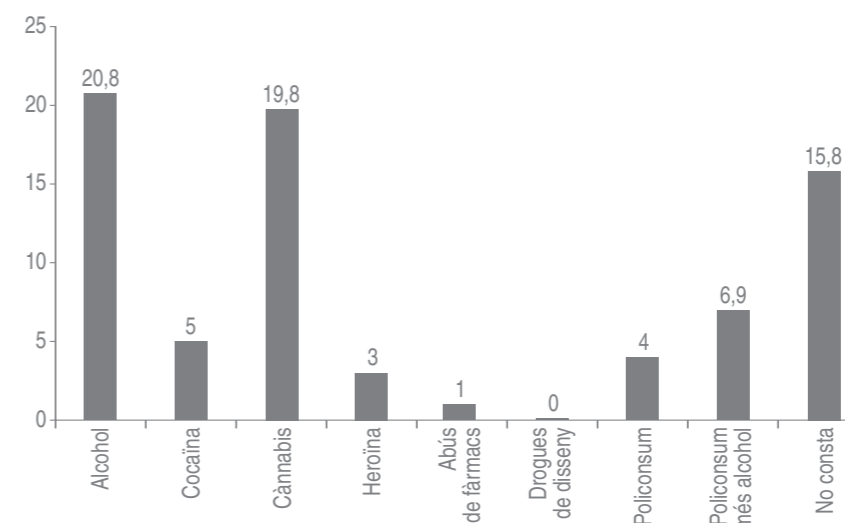
Gràfic 1: Tipus de Delicte (en %)

El diagnòstic dels casos que componen la mostra es situa majoritàriament entre els trastorns mentals severs, i un 63,4% ha consumit tòxics en la seva biografia. L'addicció principal és l'alcohol seguida del cànnabis.

El diagnóstico de los casos que componen la muestra se sitúa mayoritariamente entre los trastornos mentales severos, y un 63,4% ha consumido tóxicos en su biografía. La adicción principal es el alcohol seguida del cannabis.

Gràfic 2. Addicció reconeguda en la seva biografia (%)

La mesura s'ha complert principalment en centre psiquiàtric civil. Una dada significativa és que el 19% de mesures es van iniciar en un centre penitenciari.

La medida se ha cumplido principalmente en centro psiquiátrico civil. Un dato significativo es que el 19% de medidas se iniciaron en un centro penitenciario.

En el moment de l'ingrés la persona provenia del domicili dels pares o parents en un 57,4% dels casos, seguit d'un 19,8% que vivien sols, d'un 13,9 % que estaven ingressats en algun recurs socio-sanitari i tan sols un 5,9% vivia amb la família pròpia.

Un cop finalitzat el compliment de la mesura de seguretat, un 18,8% ha continuat l'ingrés en centre psiquiàtric; un 46,6% ha estat vinculat des del centre de compliment a un centre extern ambulatori; un 20,8% ha continuat ingressat en algun centre socio-sanitari; i un 9,9% ha continuat en un centre penitenciari.

Així, un 86,2% de casos han continuat vinculats a la xarxa socio-sanitària una cop finalitzat el compliment de la mesura de seguretat d'internament. Els casos que han continuat en centre penitenciar (9,9%) són en la gran majoria per realitzar el compliment d'altres causes.

En relació amb la finalitat de la recerca, podem concloure amb els resultats obtinguts que el compliment s'ha realitzat degudament al centre de compliment proposat i que els incompliments han representat el 5,9%.

Els permisos sol·licitats pels referents terapèutics i aprovats per les instàncies judicials s'han realitzat sense incidències negatives i han contribuït a l'evolució favorable del compliment.

El recolzament familiar ha permès l'existència de permisos durant l'execució de la mesura.

Un 55,4% de les persones sotmeses a mesura de seguretat s'ha beneficiat de sortides terapèutiques i d'aquestes persones, el 80,3 % ha tingut una evolució favorable respecte al 3,4% que ha presentat una evolució desfavorable .

En el momento del ingreso la persona provenía del domicilio de los padres o parientes en un 57,4% de los casos, seguido de un 19,8% que vivían solos, de un 13,9 % que estaban ingresados en algún recurso socio-sanitario y tan sólo un 5,9% vivía con la familia propia.

Una vez finalizado el cumplimiento de la medida de seguridad, un 18,8% ha continuado el ingreso en centro psiquiátrico; un 46,6% ha sido vinculado desde el centro de cumplimiento a un centro externo ambulatorio; un 20,8% ha continuado ingresado en algún centro socio-sanitario; y un 9,9% ha continuado en un centro penitenciario.

Así, un 86,2% de casos han continuado vinculados a la red socio-sanitaria una vez finalizado el cumplimiento de la medida de seguridad de internamiento. Los casos que han continuado en centro penitenciario (9,9%) la mayoría son por cumplir otras causas.

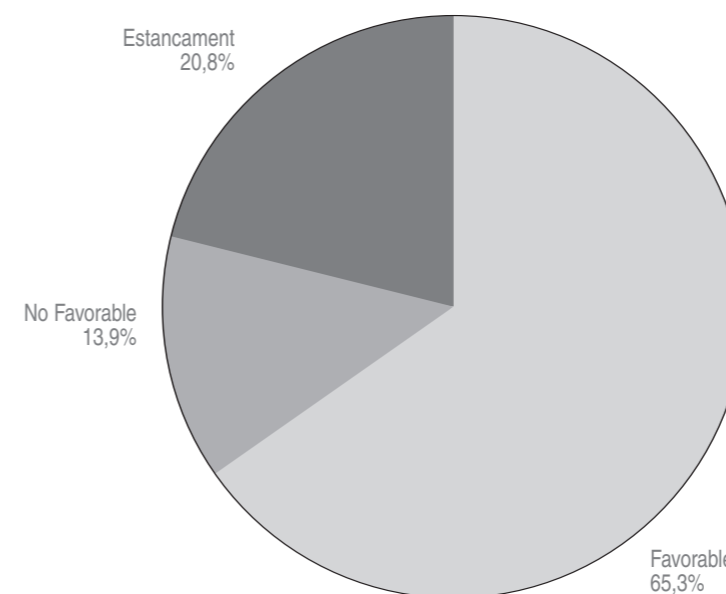
En relación con el fin de la búsqueda, podemos concluir con los resultados obtenidos que el cumplimiento se ha realizado debidamente en el centro de cumplimiento propuesto y que los incumplimientos han representado el 5,9%.

Los permisos solicitados por los referentes terapéuticos y aprobados por las instancias judiciales se han realizado sin incidencias negativas y han contribuido a la evolución favorable del cumplimiento.

El apoyo familiar ha permitido la existencia de permisos durante la ejecución de la medida.

Un 55,4% de las personas sometidas a medida de seguridad se ha beneficiado de salidas terapéuticas y de estas personas, el 80,3 % ha tenido una evolución favorable respecto al 3,4% que ha presentado una evolución desfavorable.

Gràfic 3. Evolució del procés (en %)

Pretenem amb aquesta recerca senyalar les dificultats i les accions correctores que cada àmbit hauria de poder reflexionar per tal de emprendre les actuacions necessàries per abordar-les i en aquest sentit és convenient continuar treballant amb una visió integral entre tots els agents que intervenen en el seguiment d'una mesura de seguretat.

Con esta investigación pretendemos señalar las dificultades y las acciones correctoras que cada ámbito debería poder reflexionar con el fin de emprender las actuaciones necesarias para abordarlas y en este sentido es conveniente continuar trabajando con una visión integral entre todos los agentes que intervienen en el seguimiento de una medida de seguridad.

Butlletins. Invesbreu publicats

- 1 *Immigrants i criminalitat a Europa. Els exemples d'Alemanya i Espanya.* Gener 1995
- 2 *La preso pública de Barcelona durant l'etapa isabelina / La casa de correcció de Barcelona (1836-1856).* Gener 1998.
- 3 *El cost de la justícia penal. Privació de llibertat i alternatives.* Febrer 1998.
- 4 *El nen abusat sexualment com a testimoni / Els delictes contra la llibertat sexual relacionats amb menors.* Març 1998.
- 5 *Intel·ligència i personalitat en el procés rehabilitador del delinqüent.* Maig 1998.
- 6 *Salut i presó.* Octubre 1998.
- 7 *La premsa envers la violència juvenil i la presó.* Novembre 1998.
- 8 *El tractament dels agressors sexuals.* Febrer 1999.
- 9 *La victimització a Catalunya l'any 1996.* Abril 1999.
- 10 *Programes aplicats de psicologia comunitària amb personal penitenciari.* Juny 1999.
- 11 *Justícia juvenil: inserció laboral i mesures en medi obert.* Octubre 1999.
- 12 *Reincidència i delinqüència juvenil.* Novembre 1999.
- 13 *Violència domèstica.* Desembre 1999.
- 14 *L'estat de l'adopció a Catalunya (1998-1999).*
- 15 *Maltractaments infantils a Catalunya.* Juny 2000
- 16 *Presó i dones. La incidència dels programes motivacionals en la conducta social. Un estudi evolutiu (1988-2000) a la presó de dones de Barcelona.* Setembre 2000
- 17 *Avaluació d'un programa de tractament per a joves violents.* Novembre 2000
- 18 *Avaluació de l'efectivitat dels programes de tractament amb delinqüents a Europa.* Gener 2001
- 19 *La victimització a Catalunya l'any 1999.* Maig 2001
- 20 *L'arrest de cap de setmana a Catalunya (1996-2000)*
- 21 *Addictes a les drogues i reincidència en el delicte*
- 22 *Maltractaments físics greus a nadons i menors de quatre anys ingressats en centres d'acolliment*
- 23 *Intervenció institucional. Elements per a l'anàlisi en menors infractors o en risc*
- 24 *Els menors estrangers indocumentats no acompanyats (MEINA)*
- 25 *La medició penal*
- 26 *La reincidència*
- 27 *Família i conducta antisocial*
- 28 *Presentació de dues recerques de l'àmbit penitenciari*
- 29 *Intervenció en centres de justícia juvenil*
- 30 *La Classificació inicial en règim obert dels condemnats a presó*
- 31 *La reincidència en les penes alternatives a la presó a Catalunya*
- 32 *L'assistència religiosa i la llibertat de culte a les presons de Catalunya*
- 33 *Bullying - Violència de gènere Elements per a l'anàlisi*
- 34 *Violència dels joves a la família*
- 35 *Infractors i conducta violenta*
- 36 *Drogues i tractament penitenciari*
- 37 *Perfil professional del jutge de primera instància i instrucció de Catalunya*
- 38 *Violència de gènere i justícia*
- 39 *Delictes sexuals i reincidència*
- 40 *Intervenció amb infractors juvenils*
- 41 *Mediació i resolució de conflictes en entorns penitenciaris*
- 42 *Perfil professional del Secretari Judicial de Catalunya*
- 43 *Predicció del risc de violència en contextos institucionals. Els sistemes de control monitorat aplicat a penats adults*

Edició i producció: **Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada Ausiàs March, 40 08010 Barcelona Tel. 93 207 31 14 Fax 93 207 67 47 direccio.cejfe@gencat.cat http://www.gencat.cat/justicia/cejfe**

Tiratge: 2.000 exemplars

ISSN: 1138-5014
Dip. legal: B-1482-1998